

HANGİ İŞÇİ EYLEMLERİ ETKİLİDİR?

Aydınlık Gazetesi, 26 Aralık 2017

Yıldırım Koç

Ekonomik krizin derinleşmesiyle birlikte işçi eylemleri artmaya başladı. Geçmiş dönemlerde etkili olmuş bazı eylem türleri günümüze ışık tutabilir.

Öğretmenler 15-18 Aralık 1969 günleri Büyük Öğretmen Boykotu adıyla tarihimizin ilk genel grevini gerçekleştirmişti. 1970 yılında kabul edilen Finansman Kanunu ile tüm memurların gerçek gelirlerinde çok önemli bir artış sağlandı.

15-16 Haziran 1970 eylemleri 274 sayılı Sendikalar Kanununda 1317 sayılı Kanunla önemli olumsuz değişiklikler yapılmasını önlemede yetersiz kaldı. Ancak bu eylemden çekinen hükümet, 275 sayılı Toplu İş Sözleşmesi Grev ve Lokavt Kanununda yapmayı düşündüğü değişikliklerden vazgeçti.

Hükümet 1995 bütçesinde kamu kesimindeki işçilerin haklarını ciddi biçimde kısıtlayacak düzenlemeler yapacaktı. Türk-İş, 26 Kasım 1994 günü "hükümeti Atatürk'e şikayet edeceğiz" eylemi örgütledi. Tandoğan Meydanı'nda toplanan onbinlerce işçi, Anıtkabir'i ziyaret ettikten sonra Meclis'e yürüdü. Meclis'e birkaç yüz metre kala, Türk-İş'in istediği değişikliklerin kabul edildiği haberi iletildi ve onbinlerce kişi Necatibey Caddesi'ne döndü.

Sosyal sigorta haklarına büyük darbe indirecek kanun tasarısı TBMM Genel Kurulu'nda görüşülürken, Emek Platformu 24 Temmuz 1999 günü Ankara'da Kızılay Meydanı'nda yaklaşık 350-400 bin kişinin katıldığı bir miting düzenledi. TBMM Genel Kurulu'ndaki görüşmeler kesildi. Tasarı, ancak 17 Ağustos 1999 depremi sonrasında bütün eylemlerin durdurulduğu koşullarda kabul edilebildi.

Bu eylemler listesine birçok başarılı grevi de ekleyebilirsiniz.

İşçi/kamu çalışanı eylemlerini can yakan eylemler ve kamuoyu desteği sağlamaya yönelik eylemler olarak ikiye ayırmak mümkün.

CAN YAKAN EYLEMLER

Can yakan eylemlerin başında genel grevler gelir. Ancak bir genel grevin başarısının önkoşulu, hayatı gerçekten durdurmasıdır. Hayatı durdurmanın yolu ise, öncelikli olarak enerji, bankacılık ve iletişim alanlarındaki eylemlerdir. Türk-İş Genel Başkanı Halil Tunç 16 Haziran 1975 tarihinde İzmir'de şalteri indirerek Ege Bölgesi'nin elektriğini kesmişti. Bankacılık alanında 12 Eylül sonrasında ciddi bir eylem yaşanmadı. İletişimde de Telekom grevinin dışında eylem yok.

Ulaştırımda hizmetin durması önemlidir. Ancak belediye otobüsleri çalışırsa, uçaklar uçarsa, vapurlar işlerse, hükümet üzerinde baskı uygulanamaz. 26 Kasım 1994 tarihindeki eylemin başarısında önemli bir etmen, Bolu Dağı'nda Karayolcuların kar mücadelesini durdurmaları ve bazı bakanların yolda kalmasıydı. Kış koşullarında kar mücadelesi de önemli bir araçtır.

Barışçıl işyeri işgalleri de önemli mücadele araçlarıdır. 1968-1970 döneminin fabrika işgalleri genellikle başarılıydı. Son on yıllarda işyeri işgalleri genellikle özelleştirme girişimlerine karşı kullanılan bir araçtı.

Türk-İş'e bağlı sendikaların 1995 yılındaki büyük grevleri de gerçekten bazı sektörlerde çok etkili olmuştu.

KAMUOYU DESTEĞİ SAĞLAYAN EYLEMLER

Eylemlerin bir bölümü de kamuoyu desteği sağlamaya yöneliktir. Bunlar da önemlidir; ancak bunların sonuç alıcı olduğunu söylemek mümkün değil.

Günümüzde ücreti ödenmeyen veya işten çıkarılan bazı işçilerin dama veya vinçlere çıkması, işyeri önünde çadır kurup direnişe geçmesi bu niteliktedir.

İşçilerin satınalma gücünün neredeyse üçte bire düştüğü 1980-1989 döneminde kamuoyunda duyarlılık ve destek sağlamaya yönelik çok çeşitli eylemler geliştirilmişti. Bu eylemler arasında çıplak ayaklı veya üstü soyunuk yürüyüşler, kitlesel vizite eylemleri, geçiremedikleri gerekçesiyle boşanmak için mahkemeye başvurma gibi ilginç tepkiler vardı.